

Spoleczne poprawki do Ustawy o zmianie ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt oraz rządowego projektu Ustawy o zmianie ustawy prawo łowieckie

Rekomendujemy

- **Wycofanie zmian legalizujących polowania we wszystkich parkach narodowych i rezerwach przyrody** pod pretekstem ograniczania zagrożenia epidemiologicznego.

Polowania w terenach o tak wysokich reżimach ochronnych są niezgodne z prawem i sprzeczne z celami ochrony. Wprowadzenie tych przepisów może stanowić furtkę do bezzasadnych i poważnych nadużyć znacząco ingerujących w przyrodę parków narodowych i rezerwatów przyrody.

- **Wykreślenie przepisu o karaniu za „umyślne utrudnianie lub uniemożliwianie polowania”**

Zapis ten jest nieprecyzyjny, a jego ewentualne stosowanie zależeć będzie od subiektywnych interpretacji osób wykonujących polowanie. Pozwalałby on na karanie np. osób zbierających owoce runa leśnego, spacerowiczów, czy naukowców, którzy nieświadomie znaleźliby się w sąsiedztwie polujących myśliwych. Stawianie polowań ponad inne formy aktywności jest kuriozalne i niedopuszczalne.

- **Poddanie rzetelnej naukowej weryfikacji i ocenie przyjętej Strategii zwalczania epidemii wirusa ASF w Polsce**, w szczególności przyjętych limitów redukcji populacji dzików do ilości 0,1 dzika na km² na wschód od Wisły i 0,5 dzika na km² na zachód od Wisły.

Rekomendacje wydane przez Rządowy Zespół Zarządzania Kryzysowego ds. ASF powinny zostać zweryfikowane w świetle nowych danych naukowych przedstawionych w raporcie Europejskiego Biura ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz potwierdzonych przypadków ze wschodnich obszarów zagrożenia, gdzie intensywny odstrzał populacji dzików doprowadził do rozprzestrzeniania się wirusa ASF.

Należałoby powołać w tym celu specjalne spotkanie z udziałem przedstawicieli strony społecznej oraz Rządu, ekspertów i naukowców (m.in. z Instytutu Biologii Ssaków PAN).

Uzasadnienia

- **Wycofanie zmian legalizujących polowania we wszystkich parkach narodowych i rezerwach przyrody**

Parki narodowe i rezerваты przyrody to najwyższe w polskim systemie formy ochrony przyrody.

O ich randze świadczy fakt, że utworzenie lub powiększenie obszaru ww. form ochrony przyrody jest celem publicznym w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Celem funkcjonowania parku narodowego jest zachowanie różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów. Katalog zadań prowadzonych przez ww. formę ochrony jest zamknięty i podporządkowany jest ochronie przyrody oraz edukacji ekologicznej.

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Udostępnienie parku i rezerwatu przyrody odbywa się wyłącznie w celach naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, filmowania, fotografowania, a także w celach zarobkowych. W celu wyeliminowania negatywnego wpływu na ochronę przyrody parku narodowego ustawodawca nałożył m.in. obowiązek uzgodnienia z dyrektorem parku ustaleń projektów planów tj. urzędzenia lasu czy dokumenty planistyczne gmin oraz wprowadził możliwość ustanowienia otuliny, która dodatkowo ekranuje przyrodę parku przed negatywną działalnością człowieka.

Zgodnie z art. 15. 1. ustawy o ochronie przyrody w parkach narodowych oraz w rezerwach przyrody zabrania się polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody; W praktyce odstrzały redukcyjne wyznaczone w planach ochrony i zadaniach ochronnych realizowane były przez upoważnionych pracowników parku i podporządkowane były celom ochrony parku. Nie polowano zbiorowo, z naganką i przy użyciu psów, nie nęcono zwierząt. Negatywny wpływ odstrzału na przyrodę parku był minimalizowany.

USTAWA z dnia 14 grudnia 2017 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia zwalczania chorób zakaźnych zwierząt wprowadza do Ustawy Prawo Łowieckie nowe brzmienie art. 8 ust. 2 poprzez dodanie, że odstrzały redukcyjne zwierząt łownych w parkach narodowych i rezerwach przyrody odbywają się zgodnie z warunkami wykonywania polowań i zasadami selekcji populacyjnej i osobniczej zwierząt łownych. Kwestię tę normuje ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania i znakowania tusz. Rozporządzenie dotyczy takich elementów jak polowania zbiorowe, użycie naganki i psów, nęcenia i dokarmiania zwierzyny. Umożliwia także odstrzały przez myśliwych nie będących pracownikami parku narodowego. Znowelizowany przepis umożliwia więc prowadzenie odstrzałów redukcyjnych zwierząt łownych w parkach narodowych i rezerwach przyrody w sposób typowy dla polowań na terenach niechronionych, co będzie powodować znaczące negatywne oddziaływania na cele ochrony ww. form ochrony przyrody oraz będzie wprost naruszać ustawę o ochronie przyrody. Ponadto, gdyby faktycznie chodziło o zwalczanie chorób zakaźnych, kierowano by się przesłankami dotyczącymi stanu zdrowotnego zwierzęcia, a nie zasadami selekcji populacyjnej i osobniczej zwierząt. W praktyce nowelizacja oznacza otwarcie dla myśliwych najlepszych łowisk w Polsce.

Z uwagi na powyższe wnosimy poprawkę polegającą na wykreśleniu znowelizowanego art. 8 ustęp 2 prawa łowieckiego i powrotu do poprzedniego brzmienia przepisu.

• **Wykreślenie przepisu o karaniu za „umyślne utrudnianie lub uniemożliwianie polowania”**

Jest to zasada sprzeczna z obowiązującą Ustawą o lasach z dnia 28 września 1991 r. W Rozdziale 5. określa ona zasady udostępniania lasów. W art. 26 pkt. 1. stwierdza się, że „Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, są udostępniane dla ludności.”

Konstytucja RP w Art. 52. mówi: „Każdemu zapewnia się wolność poruszania się po terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz wyboru miejsca zamieszkania i pobytu.

Zasada udostępnienia terenów lasów Skarbu Państwa jest niezwykle ważnym i cenionym dobrem społecznym. Propozycja wprowadzenia omawianego zakazu jest sprzeczna z ważnym prawem ustanowionym przez Ustawę o lasach. Skutkować będzie tym, że w stanie faktycznym prawo myśliwych do wykonywania polowania stanie się prawem nadrzędnym nad społecznym prawem do swobodnego korzystania z lasów. Myśliwi będą mieli w ten sposób uprzywilejowany w stosunku do reszty społeczeństwa dostęp do zarówno do lasów, jak i prywatnej ziemi. Zakaz taki i w konsekwencji groźba grzywny, dotyczyć będzie wszystkich bez wyjątku: turystów, spacerowiczów, zbieraczy runa leśnego, przyrodników, fotografów przyrody. Ktokolwiek wejdzie na teren, na którym odbywa się polowanie może je zakłócić lub uniemożliwić, narażając się na grzywnę. Aby jej uniknąć użytkownicy lasów, pól i łąk stanowiących dobro wspólne, zostaną przymuszeni do ich opuszczenia na żądanie myśliwego. Społeczeństwo nie jest informowane o czasie i miejscu polowań indywidualnych. Przeciętny obywatel ma niezwykle ograniczone możliwości dowiedzenia się o polowaniu zbiorowym. Miejsca polowań nie są oznakowywane.

Istotne znaczenie dla tej sprawy ma również wyrok Sądu Rejonowego w Hajnówce ws. ornitologa, który w czasie obserwacji ptaków w Puszczy Białowieskiej znalazł się na terenie, na którym odbywało się polowanie, a miejscowe Nadleśnictwo skierowało przeciw niemu akt oskarżenia.

Istotą sprawy – jak wyjaśniał sędzia w uzasadnieniu – była konkurencja grup interesów. Z jednej strony swój interes reprezentuje nadleśnictwo w ramach swoich obowiązków - gospodarowanie zasobami leśnymi i zwierzyną, zatroskane zmniejszaniem się dochodów z polowań „dewizowych”. Z drugiej strony swoje racje wyrażają przyrodnicze organizacje ekologiczne, zmierzające do gospodarowania zasobami leśnymi i zwierzyną łowną w interesie ogólnym całej przyrody i jej powiązanych ekosystemów.

Sędzia wskazał na koniec, że zgodnie z Ustawą o lasach, lasy stanowiące własność Skarbu Państwa znajdują się w zarządzie PGL LP, a nadleśnictwa wykonują ten zarząd./: Faktem jest, że gospodarują tymi lasami nadleśnictwa, niemniej jednak z zapisów art. 26 ustawy wynika, że lasy są udostępniane dla ludności. Nie jest dopuszczalne wymuszanie przez leśniczego na osobach, które w tych lasach się znajdują opuszczenia danego terenu – las stanowi dobro ogólne i dostępne dla ludności. Wyjątkiem są sytuacje, o których mówi ustawa i występuje tam zakaz wstępu. Poszerzenie takiego zakazu kosztem swobód obywatelskich jest w tym wypadku niedopuszczalnym nadużyciem wobec całego społeczeństwa. Niezależnie od tego, czy występuje konkurencja dóbr w postaci tych reprezentowanych przez myśliwych, czy też innych, niezależnie od tego, jakie łożą nakłady. W uzasadnieniu Sądu z Hajnówki, sędzia potwierdził, iż społeczeństwo ma pełne prawo do korzystania z lasów i nie może być ono ograniczane przez myśliwych.

Sąd zaznaczył też, że wszyscy obywatele korzystający z lasów Skarbu Państwa są równi i prawa polującego myśliwego nie są nadrzędne wobec praw innych użytkowników lasu.